

بیداد فقر؛ مردم به «گُرده فروشی» روی آورده‌اند

یکی از فروشندگان گرده در هرات روایت می‌کند که به دلیل فقر شدید و مشکلات اقتصادی، مجبور به فروش

گرده‌اش شده است. روایتی غم‌انگیز و تلخ از مردی که می‌گوید: «چیزی برای خوردن نداشتم، زن و بچه ام گرسنه بودند، کودکانم گریه می‌کردند، مجبور شدم گرده‌ام را بفروشم.» مقام‌های محلی هرات از آغاز بررسی‌ها در پیوند به تجارت گرده در این ولایت خبر می‌دهند. اداره محلی هرات پافشاری دارد که اگر در خرید و فروش گرده خلاف ورزی شده باشد، افراد متخلف مورد پیگرد قرار خواهند گرفت.

ریاست صحت عامه هرات نیز خرید و فروش گرده را نگران‌کننده دانسته و تجارت اعضای بدن را عملی خلاف اخلاق می‌داند. این نهاد هشدار می‌دهد که براساس مقررات وزارت صحت عامه، هر فرد می‌تواند اعضای بدنش را به اعضای خانواده‌اش اهدا کند. جامعه‌شناسان «فقر معیشتی»، بحران اقتصادی، بیکاری و افزایش حاشیه نشینی شهری را عوامل افزایش فروش اعضای بدن عنوان می‌کنند. شورای ولایتی هرات، تجارت گرده در این ولایت را «فاجعه انسانی» می‌داند و پافشاری دارد که حکومت نباید اجازه دهد تا افراد به دلیل فقر و مشکلات اقتصادی، اعضای بدن خود را بفروشند. از جانب دیگر، مسوولان یک شفاخانه خصوصی که در آن عمل جراحی پیوند گرده انجام می‌شود، اتهام تجارت گرده را بی اساس دانسته و تأکید دارند که فعالیت این نهاد درمانی براساس قانون و کارشیوه وزارت صحت عامه است

برای سیر کردن شکم، گرده‌ام را فروختم!

مردی جوان روی بستر بیماری افتاده و ادعا دارد که یکی از گرده‌هایش را به دلیل مشکلات مالی فروخته است. میرگل، روایت می‌کند که برای پرداخت هزینه مراسم ازدواج و «پیش‌کش/طویانه» حدود ۵۰۰ هزار افغانی قرض دار شد و به دلیل فشار طلبکاران، برای پرداخت ۶۰ هزار افغانی، گرده‌اش را فروخت. به تازه‌گی تجارت گرده در هرات واکنش‌های زیادی را خلق کرده است. ۱۰۰ تن از ساکنان یک روستا در ولسوالی انجیل هرات، به دلیل فقر مجبور شده‌اند در جریان چند سال، اعضای بدن شان را بفروشند.

رنگین شاه، ساکن یکی از روستاهای ولسوالی انجیل هرات، مردی است که چند ماه پیش یکی از گرده‌هایش را به دلیل مشکلات مالی فروخت. وی در صحبت با روزنامه ۸صبح می‌گوید که پس از چند بار سفر به کشورهای

ایران و ترکیه، قرض دار شد و راهی جز فروش گردهاش نداشت. او می گوید: «چیزی برای خوردن نداشتم، زن و بچهام گرسنه بودند، کودکاتم گریه می کردند، مجبور شدم گردهام را بفروشم.» این مرد مدتی پس از فروش گرده، دچار ضعف و ناتوانی جسمی شد و از فروش گردهاش، سخت پشیمان است. رنگین شاه، با اندکی جست و جو در شهر هرات، شفاخانه‌ای را پیدا کرد که در آن عمل پیوند گرده انجام می شد. نزدیک شفاخانه، برگه‌ای مشاهده کرد که رویش نوشته بود: «اعضای بدن انسان خریداری می شود»؛ گردهاش را فروخت تا بتواند شکم گرسنه کودکش را سیر کند.

یارمحمد، از بی‌جاشدگان ولایت بادغیس، وقتی مشکلات اقتصادی و فقر گلویش را فشرد، به امید پیدا کردن لقمه ای نان و سققی روی سر خانواده‌اش، مجبور شد روستایش را ترک کند و به یکی از مناطق حاشیه شهر هرات پناه آورد. این مرد به دلیل بیکاری، از مسیر قاچاقی برای کارگری راهی ایران شد، اما مدتی بعد مجبور شد ایران را ترک کند و برای پرداخت پول قاچاق بران انسان که از دوست و آشنا قرض گرفته بود، مجبور شد گردهاش را بفروشد.

تجارت اعضای بدن انسان

از دید جامعه‌شناسان، فقر معیشتی، بحران‌های اقتصادی، بیکاری و افزایش حاشیه‌نشینی شهری عوامل اصلی افزایش فروش اعضای بدن است. سیدمحمد فقیری، استاد دانشگاه هرات، هشدار می‌دهد که این مسأله در آینده می‌تواند سبب قاچاق اعضای بدن انسان به خارج از کشور شود. آگاهان امور حقوقی نیز باور دارند که براساس قانون افغانستان، اهدای اعضای بدن از فردی به فرد دیگر نیازمند رعایت برخی موارد مهم است. احمدرفیع نادری، رییس انجمن مستقل وکلای مدافع در هرات، می‌گوید که پیش از اهدای عضو باید برخی مسایل حقوقی رعایت شود.

اعضای بدن انسان نباید خریدوفروش شود، به اهداکننده عضو نباید آسیبی حیاتی برسد، اهدای اعضای بدن به هدف درمان و بشردوستانه مجاز است، اهداکننده می‌تواند از اقارب خون‌شریک و یا غیرخون‌شریک باشد، اهداکننده باید سن ۱۸ ساله گی را تکمیل کند، عاقل، بالغ و صحتمند باشد و در نهایت اهدای عضو با رضایت اهداکننده به صورت کتبی و با تایید هیأت ارزیابی انجام می‌شود. رییس انجمن مستقل وکلای مدافع هرات تأکید می‌کند که بر مبنای قوانین افغانستان، تخلف از احکام رهنمودی قانون اهدای عضو جرم است و متخلفان باید به نهادهای عدلی و قضایی معرفی شوند. او می‌افزاید که اگر افرادی در این خصوص مرتکب جرم شده باشند، باید مورد پی‌گرد قانونی قرار گیرند.

شورای ولایتی هرات تجارت اعضای بدن انسان در این ولایت را «یک فاجعه انسانی» می‌داند. توریالی طاهری، معاون این شورا، در صحبت با روزنامه ۸صبح از مقام‌های حکومتی می‌خواهد که چگونه‌گی خریدوفروش اعضای بدن انسان را پی‌گیری کنند. نوراحمد حیدری، معاون والی هرات، در صحبت با روزنامه ۸صبح می‌گوید که هیأتی از نهادهای حکومت محلی هرات برای بررسی ادعاها در مورد خلاف‌ورزی در اهدای اعضای بدن و خریدوفروش گرده، کارش را آغاز کرده است.

پاسخ شفاخانه «لقمان حکیم» به اتهام‌ها

در واکنش به تجارت گرده و سوءاستفاده سودجویان از فقر و تنگدستی افراد بی‌بضاعت، مسوولان یکی از شفاخانه‌های خصوصی در هرات که عملیات جراحی پیوند گرده را انجام می‌دهد، تأکید دارند که تمام مراحل

پیوند کرده مطابق قانون و کارشویه وزارت صحت عامه انجام می شود. زهرا احمدی، مدیر شفاخانه خصوصی لقمان حکیم، در صحبت با روزنامه ۸ صبح می گوید که این مرکز درمانی در خریدوفروش کرده دخیل نیست و تنها عمل جراحی پیوند کرده را انجام می دهد. به گفته او، در جریان چهار سال اخیر، ۱۹۰ عملیات جراحی پیوند کرده در این شفاخانه انجام شده است.

خانم احمدی می افزاید که براساس کارشویه وزارت صحت عامه، این مرکز درمانی عمل جراحی پیوند اعضای بدن انسان را برای شهروندان خارجی انجام نمی دهد و تمامی افرادی که کرده دریافت می کنند، شهروندان افغانستان هستند. مدیر شفاخانه لقمان حکیم می پذیرد که برخی شهروندان افغانستان که ساکن کشورهای اروپایی هستند، برای انجام عملیات پیوند کرده از کشورهای اروپایی، امریکا و برخی کشورهای همسایه به افغانستان آمدند و در این مرکز درمانی مداوا شدند.

عمل جراحی پیوند کرده چهار سال پیش برای نخستین بار در افغانستان انجام شد و هزینه این عملیات با مصارف جانبی آن چیزی حدود ۲۵۰ تا ۳۰۰ هزار افغانی است. همین هزینه اندک نسبت به کشورهای خارجی، سبب شده که بیماران از کشورهای اروپایی برای پیوند کرده راهی افغانستان شوند. مسوولان شفاخانه لقمان حکیم پافشاری دارند که انجام عمل جراحی پیوند کرده مراحل ویژه خود را دارد و تمام افرادی که اعضای بدن را اهدا می کنند، مدعی اند که برای کسب ثواب و نجات جان هموطنان خود این کار را انجام می دهند.

ریاست صحت عامه هرات، خریدوفروش اعضای بدن را نگران کننده می داند و از آغاز بررسی در پیوند به این قضیه خبر می دهد. محمدرفیق شیرزی، سخنگوی این نهاد، به روزنامه ۸ صبح می گوید که پس از انجام بررسی ها، با افراد متخلف برخورد می شود. ختم